

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: "NARODNA STRAŽA"
SIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE

POJEDINI BROJ Din. 1:50

PREPLATA DIŠNJE Din. "NARODNE STRAŽE" IZNOSI G.
60. — ZA INOZEMSTVO Din. 120.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 42.

Sibenik, 23. studenoga 1924.

God. IV.

Hrv. Pučka Stranka i izbori.

Izbori su tu. 8. veljače slijedeće godine narod će pristupiti žarama i glasovati. Od toga njegovog glasanja ovisi njegov život i narodni i gospodarski, kulturni i socijalni. Izbori su važno sredstvo za razaznanje narodne volje, osobito kod nas, gdje se ne može na drugi način ispitati mišljenje i želje naroda, kao n. pr. u drugim državama sa pučkim glasovanjem (referendum). Zato su kod nas izbori dvostruko važni, jer je s njima prepuštena za četiri godine nesmetana vlast narodnim zastupnicima.

Kod prošlih izbora je Hrvatska Pučka Stranka postavila svoje liste. Uz sve to, što je za njezine liste glasovalo preko 24.000 Hrvata, HPS nije dobita ni jednoga mandata. Hrvatski narod je predao vodstvo svoje politike u ruke Radićevu stranci. Nećemo da sada kritiziramo njezinu političku taktilku. Mi smo to učinili već više puta i pri tome naglasili velike pogreške njezinog vode i njezinog vodstva, koje su dovele do uspostave Pašićeve nasilne vlade.

Šest je godina na izmaku, što hrvatski narod živi u ovoj državi. Za svih ovih šest godina Hrvati nijesu imali nikakvog utjecaja u državnim poslovima. Hrvati počinju osjećati, da su u ovoj državi jedan elemenat, koji svih ganjuje. Toma je kriv razvoj političkih prilika u državi, koji je podigao do snage stranke, koje nemaju smisla za jednu pravu politiku radnoga naroda. Stoga su i ostali zanemareni interesi naših radnika i seljaka, te dok se od milinja u suzama rastapaju zastupnici od svoje velike "ljubavi prema našem dragom narodu", dotle u današnjem parlamentu ne možete naći zastupnika, koji se odvažio i muški zauzimlje za našega, maloga čovjeka. Zato gledate veliku zanemarenost radnih staleža, koji ne čute nikakve poboljšice u svom teškom životu. Pitamo sada, neka nam kaže naš težak, radnik, obrtnik, ribar i siromašni činovnik, kakve mu je olakšice donijela politika stranaka kroz ovo šest godina? Čut ćemo samo psovku i nječan odgovor.

Stranke, koje su osobito kroz ove dvije zadnje godine, vodile hrvatsku politiku, nijesu za hrvatskog težaka i radnika ništa učinile. A to je najstrašnija optužba protiv njih! Gledamo, kako se pobiru naši porezi, gledamo, kako rastu takse i nameti na naše proizvode, gledamo, kako se silan novac, steken našim krvavim trudom, prikuplja u državnu blagajnu, da drugi ljudi njim po svojoj mlijot volji raspolažu, kako im se sviđa, a da nama samo mrvice dobacuju. Naš narod gospodarski strada, ali za njezina stradanja i oni ljudi, koje je on birao, imaju samo lijepe riječi i po koje obećanje — mile late, sim strove grane! — ali djela nema.

Te misli stavljano pred oči hrvat-

skom biraču, Hrvatska Pučka Stranka će ureti učešća na ovim izborima. Kako će se nastupiti, to je pitanje, koje će rješavati odaslanici stranačkih organizacija. HPS se izbora ne boji: uz nju stope nepokolebiti, hiljade birača, koji će glasovati za njezine ljudi. Hiljade hrvatskih seljaka, hrvatskih radnika i hrvatske negospodarske inteligencije glasovat će za svoje ljudje — dra Janka Šimraka, dra Antu Dulibića i Stjepana Barića. Ne trebamo kapitalističke gospode, koja je protiv radnog naroda! Ne trebamo ljudje, koji su opplačkali siromašnoga čovjeka, a sada ga tobože usred lica ljube! Uz HPS su ljudi hrabri i po-

stojani, dobri i čelični Hrvati. Na njezinom vodstvu su ljudi, koji žele, da u svakoj prigodi brane interes hrvatskoga radnog naroda.

HPS se ne olimlje za mandate, jer od njih nikakvih koristi, ako se ne nalaze u pravim rukama. Zato se HPS u izbornoj borbi ne bača lažnim obećanjima, ni prevara, jer to nije u skladu sa njezinim načelima. HPS stoji i pada sa hrvatskim narodom, uvijek vjerna radnom narodu, iz kojeg je nikla, uvijek tvrdi i postojano na branu naših hrvatskih svesti protiv svih nasičnih elemenata, koji hoće da unište snagu i moć našega doma. Hrvatska Pučka Stranka stoga stupa u izbornu borbu vedra čela, s jasnim programom.

Prva izborna puškaranja.

Osim one obične borbne vatre stranačkih novina, započela je i službeno otvorena izborna borba stranaka bloka sporazuma "blok korupcije i nasilja". Već se unaprijed objavljuju i usvajaju liste kandidata, uglavnom samo imena njihovih nosilaca. Davidović je na zemaljskoj konferenciji svoje stranke otvorio izbornu borbu. Triković je to učinio za radikalnu stranku. Pribićevec će to učiniti 23. o. m. na zboru svoje stranke u Beogradu.

Izborna borba ne će ipak biti žestoka, kao što se misli. Glavna će borba biti u Srbiji i Vojvodini. Tu mora da se odluci narod u prilog ili Pašićevu ili Davidović-Petrovićevu politici. Ima ljudi, koji su dosta pesimističkog mišljenja upogledi pobjede Davidovića i Nasasa Petrovića, te govore, da bi ih mogla zadesiti sudbina Stjepana Protića. Ne može se reći, koliko je istine u tome, ali je svakako jasno, da je njihov položaj silnog ugrožen baš stoga, što je na vlasti Pašić. Fatalno bi bilo, da bi ta dvojica političara bila poražena. Međutim po pisanju njihovih novina čini se, da će im uspeti održati dosadnje pozicije, a možda ih i ojačati. To uglavnom vrijedi za nezavisne radikale, koji imaju pristaša u Vojvodini, a sada i u moravskom okrugu, gdje je i kod prošlih izbora Nastas Petrović iznio veliku većinu nad svojim protukandidatom, kojega je Pašić postavio.

Osim govora Davidovića i Marka Trikovića, koji iznaju već poznata

stanovišta obaju blokova najvažnija je stvar postavljanje lista te agitacija. U prvom nas redu zanimaju kandidatske liste HRSS. Pojavljuju se i listi za radnike. Radiceve stranke ona misli nastupiti svugde, pa i u Dalmaciji samostalno. O Hrvatskoj zajednici nema još govora. Govori se, da bi možda koji njezin član mogao da dođe ka sreskoi kandidat na listi HRSS, ali samo u slučaju, da se njezina mjesto na listi. Međutim je ta glasina dosta nevjerojatna, jer svaki dosadanji zastupnik hoće da to i u opet budu, a osim toga sve više raste broj onih, koji se natječu za zastupnike. U sjevernoj Dalmaciji biće nosioci liste Pavle Radić, a u južnoj inž. Košutić, koji su u svojti Radiću. Tako će Dalmacija i ovog puta biti bez svog zastupnika, osim ako ne bude kandidirala ona poznata korabljina znanja, mudrosti, sposobnosti, političke spremnosti i velikih etičkih vrlina Bačić. Bog da se smiluje! Zanimivo je, da je u Radićevoj stranci dosta nezadovoljnika, a između njih dr Ortner, dr Adzija Jelžebetić te svjetski predstari Radićevci, a s njima i dr Rudolf Horvat. Pribićeveci misle na veliko. Oni se nadaju, da će u Hrvatskoj dobiti 20 mandata, a u Slavoniji 10. Tu je svakako i suviše samovjesti. Čini se međutim, da će baš u Hrvatskoj vrlo slabo proći. Pribićevec je već sastavio svoje liste. Njegovi sateliti Wilder i Lukinić će biti kandidirani u Lici i zagrebačkoj županiji, gdje će biti zajedničke liste Pribićevecava i radikalna. Dr Srdan

Budislavljević je siromah zapostavljen i nema nade, da će proći. Isto tako Krizman, koga više ne traže. Davidovićevci se uzdaju u Srbiju. U Dalmaciji će možda biti sastavljena nova lista, a bit će joj nositi Hrvatski tim u žalosnoj uspomeni dr. Kraljevića, koji sigurno ne će pobratiti hiljadu glasova.

U Dalmaciji će osim radikalaca radićevaca stalno nastupiti sa svojim listama Pribićeveci. Žemljoradnici su neodlučni. Njihova politika je skrivena. Demagogija je prevela njihovu vrste radićevima. Hrvatska Pučka Stranka će nastupiti na izborima. Pitanje forme nastupanja stranke uopće rješavat će vrhovno vodstvo stranaka. HPS stoji na tvrdim načelima, kojima nijesu mijenjana, a ni ne će. Vrlo zanimljivo, što će sada učiniti dr. Drinković. Po vijestima iz dosta preuzdanog izvora dr. Drinković bi imao ičak i uči u Pašićevu vladu. To bi bilo ništa čudnovato, jer je već jedanput za njih u Skupštini glasovao.

Iz katoličkog svijeta.

Radio u službi vjere. U Nizozemskoj se O. Van Ginneken, D. u svom apostolskom radu poslužio radijem, preko koga je govorio 25.000 ljudi o tajnama sv. Mise.

Društvo za tumačenje katoličke vjere u Engleskoj. U Engleskoj otvara put do vjerske istine Catho Evidence Guild, društvo za tumačenje katoličke vjere, koje sada ima 100 iškolanih vjerskih propovjednika. Nastupaju po ulicama. Tako je ne Amerikanac u prvoj polovici ove godine skoro dnevno propovijedao jednoj od 30 stalnih tribina toga država. Prozelitizam isključuju. Samo pučki način tumače vjerske istine. Preljek je isključena. Sve drugo prepušta Božjoj milosti, koja vodi Crkvu velik broj ljudi, koji traže istinu.

Znamenito obraćenje. Jedin vođe i osnivača cionizma, Ivan Herš prošlih dana je u Londonu prešao katoličku vjeru i bio primljen u katoličku Crkvu.

Ukinut talijanski konsulat. Rimski "Gazzetta Ufficiale" donio odluku, kojom se ukida talijanski generalni konsulat u Sibeniku te Sibenski s okolicom podređuje generalnom konsulatu u Splitu. U Sibenu biti samo vice-konsulat.

Iz domaće i vanjske politike.

Sjednice Državnog odbora. Do-sad su se već održale tri sjednice Državnog odbora. Na prvoj je na pri-jedlog Ljube Jovanovića prihvaćeno, da se za bazu izbora uzme opet stat-istička od 1910. Pobjedom ovog st-a-novišta Srbija dobija 17 poslanika više, a Crna-Gora 2 poslanika više. Proti tome su najodlučnije ustali dr Maček, dr Hohnjec, dr Badaj i dr Verona i tražili, da se za bazu izbora uzme statistika od 1921., ali su pri gla-sovanju ostali u manjini, jer su t. zv. „Hrvati“ Alaupović i Farkaš glaso-vali za srpsko-crngorsko stanovište Jovanovićevu. — Na drugoj sjednici zaključeno je, da se u metohijskom okrugu zbog znatnog porasta pučan-stva i u sjevernoj Dalmaciji zbog pri-pojenja treće zone bira po jedan pos-lanik više negoli prošlih izbora. Tako će u novoj Nar. Skupštini mje-sto 312 biti 314 poslanika. — Na trećoj sjednici provedeno je razgra-njenje izbornih srezova u sjevernoj Dalmaciji i kockom izabran 56 pred-sjednika glavnih izbornih odbora, i to sudija i drž. savjetnika.

gotovo pogrešno, da budu nesugla-sice i u opoziciji. Radićev zahtjev, da svi postanu republikanci, posve je neopravдан, kad se uoči, da je Radić već više puta bio spremna da napusti republikanstvo i kad se HRSS o tom već sporazumila sa Davidovićem. Ovaj sporazum Davidović nije izne-vjerio, pa nema razloga, da ga se sad kida i da se čitavu opoziciju tjerja onamo, gdje bi ju htio imati Pribićević.“

Za kakav su sporazum Paši-cevi? Na to pitanje odgovorio je Ljuba Davidović, kad je 12. studenoga na konferenciji odbora demokratske stranke u Beogradu rekao: „Hoću ovo da vam ispričam nešto. G. du-
M. Davidović je vrlo lijepo kazao, da je takođe sporazum i onaj, koji se čini, kad pljačkaš dode svojoj žrtvi i kaže joj: Pare ili život! — i žrtva mu dade pare, da spase život. I to je sporazum. Takav sporazum hoće sadašnja vlast, ali mi ga ne čemo. Mi hoćemo spo-razum duše i srca, da bratstvom Ibjubavlju vežemo sve u jednu cijelinu. Ova zemlja ima da osmije svoju

Hoće li širi blok ići zajednički na izbore? Evo, što o tomu piše *Obzor* od 17. t. mj.: „Prema izjavama, koje davaju članovi HRSS ne će biti moguće. Posljednji je put postojao prije izbora Hrvatski Blok, a Radić ga je prije izbora razvrgao i pošao sam na izbore sa ogromnim uspjehom. Ovaj se put nuda još većim uspjehu i zato držimo, da će i ovaj put ići sam na izbore i da će

Radić je učinio sve što je mogao da učini da se slovenačke liste sa njim spoje. Radić tako prvi uveo zajedničkog štanda zahtijeva da će smanjiti konkuren-
ciju i tako da se slovenački i radićevi
partizani učinju jedinstvenim. Radićevo nasao-
jednu republikansku slovenačku grupu,
koja će s njim zajedno u Sloveniji
nastupiti protiv da Korošca. To će
se vjerojatno dogoditi i sa Muslima-
nima u Bosni, koji također ne će
stupiti na republikanski program...
Ovo je stanovište Radićovo prema-
uzem bloku dokaz, da ne samo nije
Davidović, Korošcu i Spahu uspjelo
Radića uvjeriti, da je njegovo držanje
pogrješno, nego da im nije ni uspjelo
taktički zadržati jednu frontu, nego da
če ići svaki za sebe u izbore. Kad se
uoči nesuglasice u vlasti, onda je po-
činjeno

O KAZALIŠTU

(*Prigodom niegova otvora.*)

U subotu, 15. ov. mj., gradanstvo je bilo ugodno iznenadeno, kad je na Gradskom kazalištu po prvi put viđelo zastavu našega roda. Najviše zaslugom g. Stipe Šare otvoreno je kazalište u rečeni dan, prvi put iza odlaska talijanske vojske. Još više mjeseci, nakon što odoše Talijani, čitalo se amo tamo po razdrtim plakatima misteriozne riječi zadnje predstave *Sperduti nel buio* (Nestali u mraku)... Šibenik se kroz čitavo ovo vrijeme pomagao i pregarao, kako je bolje znao i mogao, ali mu je „Teatro Mazzoleni“ ostao kao knjiga sa sedam nećata.

Sad će sve da oživi! Počelo se u kazalištu rodoljubivim komadom *Mrvica Straža*. Komad s tehničke strane i svojom sadržinom nije baš dobar, ali eto mnogi naši, koji su bili pod okupacijom, plakali su za izgubljenom Istrom... No drugi put dolazi za smiješ — *Buridanov magarac*. Dakle smijeh i plač se redaju; tragedija i komedija pružaju si ruke. Tako će

biti i unaprijed. Takav je život! Ali teatar ne smije da služi nižim strastima (n. pr. kao Buridanov magarača sa svojom *Iluzijom ljubavi...*) niti rušiti krepesne vrednote naroda ili pak služiti novčanim spekulacijama pojedinaca. Naprotiv teatar je škola plemenitog odgoja i rodoljublja, mjesto za časnu zabavu i dokolicu. Odgoj naroda — prvi zakon!

Zališnoj zgradi.
Šibenska općina dozvolila je nekim dioničarima, po osjećaju najviše Talijanima, da na njezinom tlu sa grade današnje kazalište. Dionica je bilo i ostalo samo 28. Svečani je otvoren bio 1870. Zgrada je izvana lijepa u svojoj jednostavnosti, u francuskog renesansu. Troja vrata vode u predvorje, loža ima 52 u tri reda, parter (zasad) 178 sjedala, a galerija je za 100 osoba. Kazalište dakle nije velikog ali je iznutra vrlo lukusno građeno dekorirano.

Na plafonu se nalazi alegorijska slika Antuna Zuccaro († 1892). S desne se strane nalazi „najveći Dalmat

Velikim županom u Dubrovniku
imenovan je advokat dr Stjepo Knežević.

Politički položaj u Italiji. 12. t. mj. otvorio se talijanski parlament. Općenito se mislilo, da će ovo zasjedanje parlamenta radi apstinenje čitave opozicije bilo vrlo suhoporno i mrtvo. Mislilo se, da će vladina većina biti samo glasača mašna. No baš ovo zasjedanje parlamenta pokazalo je, da je vladina većina potpuno skrhana. U njoj je nastupila posebna skupina „narodnih liberalaca“, koju vodi Salandra, u posebne skupinu organizuju se bivši combattenti, od većine se odjeljuju tako zvani demokrati, samostalno nastupaju fašistički disidenti. U opoziciju je stupio i stari 83 godišnji državnik Giolitti, koji je dosad uvijek glasovao za Mussolinićem. Taj nastup Giolitti-a silno je odjeknuo u svim političkim krugovima, jer je Giolitti poznat kao veoma mudar i oprezan muž, koji znade, što radi i stoput promisli, prije nego se odluči za jednu stvar. Dok nije potpuno siguran, da je na pravom putu, čeka strpljivo. Kad pak udari, pogodi uvijek dobro. Ako se dakle Giolitti odlučio za boj, znak je, da je udaric njegov sat. Općenito se misli, da će se Giolitti staviti na čelo opozicije. U parlamentu je već započela oštara debata o unutrašnjoj politici. Za riječ se prijavilo 68 poslanika. Opozicioni listovijavljaju, da će dati ostavku ministar unutrašnjih posala Federzoniju, jer se ne slaže sa terorističkim metodama fašističkih ekstremista. To bi bio novi udarac fašističkom režimu.

vezna država nego savez držav. Za jednike bi bile samo finance, pošt i žandarmerija. Federaciji se osobito protivi Beč, jer bi s tim on bio silno financijski teško pogoden. Dr Seipe je vratilo mandat za sastav vlade zato što se većina kršćanskih socijala slaže s pokrajinskim autonomistima. Novi vratiču je sastavio kršćanski socijalni federalista dr Ramek, dosadašnji zemaljski poglavica pokrajine Salzburg koji je osim predsjedništva preuzeo i ministarstvo unutrašnjih posala. U vlasti nalazi se 7 kršć. socijala i nem. nacionala. Ministar vanjskih pos

slova je dr Mataja, a financija dr Ahrer: oba kršć. socijali. Novoj vladu je odglasano povjerenje sa 91:60 glasova.

Silan teror pri općinskim izborima u Bugarskoj. Po staroj balkanskoj metodi Cankovljeva i Protogerova vlasta sprovodi općinske izbore s nečuvenim terorom. Policija je blokira izborna mjesta, zabranjujući opoziciju, da glasa. Opozicioni su listovi zabranjeni. Pomoću vojske i policije apse se opozicioni kandidati. Opozicioni protesti ne pomažu ništa. Vlada i dalje nastavlja svoj posao.

Kriza u Turskoj i Portugalu.
Turska je vlast dala ostavku, pošto
joj je angorska skupština izglasala
nepovjerenje. I portugalska je vlast
dala ostavku, kako javljaju iz Lisabon-
a.

Aptinencia u českém parlamentu.
Sve njemačke stranke, madarska i slovačka pućka stranka zaključile su, da ne sudjeluju u parlamentu za vrijeme proračunske rasprave. Tako je ovom prigodom jedinstveno nastupila čitava opozicija.

Orlovska vijesnik

Osnutak Hrv. kat. Orla u Stankovcima,
„Krešimirov“ orlovsko okružje u Šibeniku
primilo je ovaj dopis iz Stankovaca: 26. li-
stopada osnovan je Hrvatski katolički Ora-
o u Stankovcima. Konstituirajući skupština bi-
la je brojno posjećena i s usitom pozdravljena
ne samo sa strane naše dijene mlado-
sti, nego i sa strane roditelja, koji su jedva
dočekali jedno katoličko prosvjetno društvo,
komu mogu na odgoj slobodno da povjere
sviju djevcu. Na skupštini je bilo mnogo
oduseviđenja. Odobreni su pravila i izabrani
upravni i nadzorni odbor te časni sud. Od-

sprjeće osnutak našeg orlovskega društva, pak i sada smetaju rad odbora. — No uza sve to njihovo ometanje naš Orao u neocenjivom jatu neustrašivo leti za uzvistim idealima, da hrvatski narod preporodi u Kristu i sačuva mu časni naziv "Prezidec kršćanstva!" Bog živi! — Orao

grčki i turski. Zuccaro je izradio ovu sliku po Kolunićevu portretu sa markantnim licem i bradom (koja, znate

neme ništa zajedničkog sa Pašićevom! Uz ovoga Vrančića stoji njegov unuk *Faust Vrančić*, biskup Kandije filozof, matematičar, inžinir, osobito hidrauličar, i pisac djela *Machina novae*, u kojem iznosi svoja otkrića. On je prvi u svijetu stao graditi gvezdene mostove. Sastavio je takode rječnik u pet jezika. Umro je 1617. i pokopan na Prvici Luci.

Pun počitanja ispred dvaju Vrančića
stoji *Martin Kolunić-Rota*. (Neka se
ljuti splitski odmetnik Alessandro Du-
dan!) Ali je fakat, da u spisima
pored Rota dolazi prezime Kolunić
očiti znak, da je ono, po ondašnjem
običaju, bilo prevedeno na talijanski.
Rodio se 1592. Bio je i ostao do da-
nas „najslavniji jugoslavenski bakro-
rezac“. Prvi je rezbar svoga vijekova
može se takmiti jedino sa Dürerom.
Najznačnija su njegovih djela: 24 portre-
ta rimskih careva, pomorska bitka kod
Lepanta 1571. i Posljednji sud po
glasovitoj slici Michelangela u Sikstinskoj
kapele u Rimu.

Zbijmo svoje redove!

Zagrebačka „Narodna Politika“ od 15. t. m. br. 46. donosi ovaj članak, koji prenosimo u cijelosti:

Premda u posljednjim izborima nismo dobili ni jednog mandata, ipak je Hrvatska Pučka Stranka sačuvala sve svoje pozicije u narodu.

Napadali su nas sa svih strana. Jednima smo bili preblagi u borbi protiv hrvatskih protivnika. Drugi su nas ubrajali u separatiste i antidržavne elemente.

Ali mi smo ipak ustajali na svom putu, kojim smo udarili već od početka.

Neki ljudi htjeli su odmah vidjeti jednu hrvatskim pučanima Windthorste i O'Conelle, premda nijesu nikako ozbiljno nastojali, da se takvi ljudi Hrvatskoj razviju, a kad su se uvjeli, da ideja Hrvatske Pučke Stranke jože tek postepeno da si krči put u arudu, povukli su se, pa su digli a nas drvjile i kamenje.

Upravo je ogavno, kada se čovjek sjeti svih onih podlih spletaka i teveta, koje su se dizale u posljednje vrijeme protiv Hrvatske Pučke Stranke kao cjeline i protiv istaknutijih pojedinaca u njoj.

Razni Herostrati, koji su htjeli uvođavati svojim pretjeranim ambicijama samim rušenjem, razne povrijeđene veličine, koje su u Hrvatskoj Pučkoj Stranci vidjeli glavnu zaprek u svojim avansmanima, upriješe sve sile, da nas uklone iz javnog života. Nećemo im za sada iznositi imena, nećemo ih ni došao momenat za

jedamput izade pred javnost počinjući o novjenju protiv naše stranke, svjet će se zgražati, koliko li sitnica, pakosti i častohleplja imade u nekim ljudima.

U najtežim prilikama očuvali su hrvatski pučani svoju samostalnost. Nije nas smetalo, što su se nabacivali na nas kamenjem i s one strane, odakle bi čovjek to najmanje očekivao. Svojim držanjem pokazali su hrvatski pučani veliku snagu i otpornost. Hrvatska Pučka Stranka predstavila i u današnje doba veliku moralnu snagu, o kojoj su uvjereni naši protivnici.

Krasan portret Antuna Vrančića, a također i više topografskih karata Dalmacije. Mnogo se njegovih djela nalazi u zbirci Albertini-a u Beču.

S desna Vrančića naslikan je Andrija Medulić, nazvan Schiavone, i ako je bilo i drugih toga prezimena. Rođen je 1522., a umro 1582. Taj genijalni slikar ima nešto Raffaelova i Ticijanova, i ako nije uvijek korektan u crtanju. Njegovi se brojni radovi nalaze po muzejima u Parizu, Beču, Dražđanima, osobito u Mlecima. — Usput spominjem, da bi trebalo da koji vještak proučirazne umjetne slike u Samostanu sv. Lovre, od kojih rekao bih da je od Andrije Snimanje s križa. Tako bi se znalo, imamo li bar jednu sliku svoga velikog grada.

U sredini Zuccarove slike stoji žena, simbol Dalmacije, rukom naslonjena na kameni grb šibenske općine. Pred njom dva puta iskreću rog obilja. Naokolo su znakoviti pomorstva, trgovina, industrije i ratarstvo. Gore među zvjezdama lebdi vila, koja sa pütim sprema nekome lovov-vijence.

Krsto Stošić.

Kako će se Hrvatska Pučka Stranka držati u budućim izborima?

To pitanje zanima ne samo naše pristaše, nego i naše protivnike. Agitatori drugih stranaka obilaze oko naših ljudi i nastoje dobiti od njih obećanje, da će glasati za njih. Javljuju se i nove grupe, koje bi htjele naše pristaše zavesti u bludnju, kao da stope na isfom stanovištu kao i Hrvatska Pučka Stranka.

Ne treba ništa obećavati niti si ićim dati vezati ruke, Hrvatska Pučka Stranka treba da očuva svoju kompaktnost i svoju samostalnost. Nećemo da budemo sitniš, kojim će drugi namirivati svoj kusur.

I ako mi imamo naše odvojeno mišljenje o politici užeg i šireg bloka, napose HRSS, to smo ipak najžešći protivnici sadašnjeg hegemonističkog i terorističkog režima.

Hrvatski pučani odredit će na svinj stranačkim vijećanjima i preko svojih vrhovnih stranačkih foruma svoje buduće držanje. Pojedinačni i pokrajinski kompromisi mogli bi biti dopustivi samo, ako ih odobri vrhovni forum stranke.

Naše je mišljenje, da je potrebno, da vodstvo stranke i nadalje sačuva potpunu samostalnost, te da se ne veže nikakvim paktima ni obećanjima.

Zbijmo svoje redove, da uzmognemo u odlučnom času biti na braniku ustavnosti i sporazuma!

Naši dopisi.

Pakoštane, 17. studenoga.

Smrt vlog župnika.

15. t. m. preminuo je naš neprepoznačeni župnik don Niko Milić u 58. godini života. Umro je kao žrtva svog župničkog rada. Uoči Mrtvog dana otišao na Dragu na bolesnika, i ako se osjećao slabu zdravlja, a na Mrvi dan iza obreda u crkvi onako slab otišao na groblje. Uhvatio upalu pluća, od koje je nažalost i podlegao.

Pune 34 godine vršio je on kod nas nesebično službu dobrogoga pastira. Kroz ovo vrijeme Pakoštane su se preporedile. Njegovim nastajanjem i zaslugom sagradila se u selu nova crkva, škola, seoska čatrnja i pristanište te podigao brzojavno-poštanski ured. Njegova je inicijativa bila, da se presuši Vransko blato. Svojim je radom stekao ljubav i priznanje sviju župljana, što se najbolje pokazalo pri njegovoj smrti i sprovodu.

Sprovod mu je bio upravo impozantan. Prisustvovao je čitavo mjesto, školska djeca, društva i bratovštine, mjesni predstavnici vlasti, te brojni prijatelji, znaci i predstavnici svećenstva i vlasti iz čitave okolice. Svečane zadužnice je otpjevao benkovački župnik don Šime Stipčević uz asistenciju don Ante Šoša, župnika Filipjkova, i don Ferda Mrakovčića, župnika Betine. S milim pokojnikom su

se oprostili u crkvi dominikanac-misionar O. Jordan Viculin, a nad grobom u ime svećenstva don Marko Skrivančić, župnik Vrane. Nije ostalo oka, koje nije profilo suzu žalosnicu s svojim ocem i pastirom.

Hladna zemlja krije kosti dobrog župnika i pastira ovoga naroda, a harni narod sačuvaće će u svom srcu trajnu uspomenu.

Vječni pokoj njegovo plemenitoj dući!

Pakoštanc.

Zaton, 15. studenoga.

Neki neredi u svetačne dane.

Drevni je u nas običaj, da se svake nedjelje poslije podne zgrne na „Poljani“ sve, što je dokona u selu. Mlađe uživa u šetnji, a stariji u prijateljskom razgovoru. No nekoji

„samoživci“ ne mare za taj lijepi običaj i ne osvrću se, da je to jedina zabava sela. Hoće silom, da tu igraju na „balote“. Ima ih do 20 pari svake nedjelje. Zbog toga nema više običajne šetnje, jer čovjek nije siguran, da ga što ne će uhvatiti u nogu, a i u ledu, osobito starije ljudi i djecu. No što je još i gore: ne smije obiljeti zuba, da se potuži, jer će te igrači oprobati sve do devetog koljena. Sviše se tu javno psuje i blati sve, što je sveto. Glavar je nemoćan, da stavi reda. Kaže, da o tome piše na općinu. No izgleda, da su oni na Šibenskoj općini gluhi. Ne bi li općina, koja je potpisala oglas proti psosti, od nedjelje poslala redara, da uspostavi malo reda i da zapriječi bogumirsко huljenje? Mještanin.

Gradske vijesti.

OTVOR KAZALIŠTA.

U subotu, 15. t. m., svečanim natinom otvorilo se naše Gradske Kazalište. Tom prigodom došli su na četverodnevno gostovanje članovi Narodnog Pozorišta u Splitu. Sve četiri večeri kazalište je bilo dupkom puno. Iza kako je Šibenska Filharmonija pod vrsnim dirigovanjem Ma Tršlera odsvirala trohimnu, gostovi su nam dali dirljivu patriocičnu dramu „Mrtva Straža“ od Mlađena Jelušića. „Mrtva Straža“ jestživa slika patnja našega naroda u Istri, koji je potpao pod ropstvo naših „priatelja preko mora“. Igra pojedinih lica bila je prična. Osobito se istakla gca Blaženka Katalinici u ulozi „Lipe Mare“. Čudimo se samo, kako Uprava Kazališta nije odredila, da se ovom prigodom održi svečani govor, u kojem se morao iznijeti historijat Kazališta. Šibenska Filharmonija je na opće zadovoljstvo izvela sve komade svog repertoara.

U nedjelju poslije podne bila je repriza „Mrtve Straže“, kao pučka predstava. U večer su gostovi izasli na pozornicu s „Iluzijom ljubavi“ od A. I. Kosorotova, u ponedjeljak sa „Buridanovim magarcem“, a uutorak sa „Lepezon Lady Windermeere“ od Oscara Wilde-a.

Dok je ova zadnja drama bila ljestica i fina, moramo nažalost sa ogorčenjem istaknuti, da su „Iluzija ljubavi“, a osobito „Buridanov magarac“ bili komadi previše pikantni. Poljubci, grlijenja, privijanja, golotinja, najpikantniji razgovori, uživši slobodne ljubavi: u jednu riječ nemoral je slavio svoj triumf! Glumilo se, kao da smo u najpokvarenijem gradu Evrope. Znademo pozitivno, da su se mnogi roditelji i ozbiljno misleće osobe na sve to zgražale. Publika je nažalost aplaudirala, ali ne sva. Simptomatično je i nadasve žalosno, da je najviše aplaudirala galerija, napunjena mnóstvom zelenih mladaraca, većinom daka naših mjesnih škola te najpikantnije momente pratila sa besramnim doskočicama. Kad nam gospoda iz Splita nijesu znala dati ljepeši i mo-

ralnijih komada, nije trebalo niti da dolaze u naš grad.

Dobro misleća javnost protestira, da se Kazalište odmah prvi večeri svečanog otvora opogonio ovakvim predstavama, te pozivlje Upravu Kazališta, u kojoj sjede i neki profesijski direktori, da nikako ne dozvoli, da se prosljedi ovakvim demoralizovanjem naše učeve mladeži. Kad bi se tim prosljedilo, onda ćemo iškreni biti, pak ćemo reći, da bismo voljeli, da se Kazalište upopće nije ni otvorilo. Bolje bi bilo! Čuvajmo i spasimo mladež, dok je na vrijeme!

† Antica ud. Miletia. Već dugo je poboljevala. 20. t. m. pokrijepljena svetotajstvima umirućih u dobi od 85 godina ova dobra starica sveto je usnula u Gospodinu u krugu svoga ljubljenog sina-biskupa, kćeri i ostalih drugih. Za života se uvijek isticala izglednim kršćanskim životom i velikom pobožnošću. 22. t. m. priredio joj lijep sprovod uz sudjelovanje svećega mjesnog svjetovnog i redovnog svećenstva, ženskih redova i brojnog građanstva. Tijelo pokojnice bilo je iz biskupske palače preneseno u Stolnu Baziliku, gdje se bilo optijevane svećane zadužnice, a zatim se prosljedilo ravno na groblje. Dok presvetjelome izrazujemo svoje najveće saučeće, dobroj i pobožnoj pokojnici želimo vječni pokolj!

Česi o Šibeniku. U broju od 9. o. m. među gradskim vijestima registrirala je „Nar. Straža“, da je u centralnom glasilu praskog velesajna Mezinárodní obchod a prumysl napisao Dr František Žižka lijepi članak o Šibeniku i da se oduševljava za trgovacki, industrijalni i pomorski razvitak našega grada. Za ljubav istine opaziti mi je, da sam u veljači ove godine ukratko napisao informativni članak o Šibeniku uvezvi u obzir njegovu prošlost i znamenite ljudi te ono, o čemu „Nar. Straža“ napominje. Taj sam članak preko mjesne Općine poslao Društvu mladih ljekara u Pragu, koje se interesovalo za

Svilenkastu i bujnu kosu

postizavate

samo redovitim pranjem glave sa

„Elida“ Shampoo-on

grad, kao i druga veća mjesta u Dalmaciji, osobito zbog kupališta. Tek ovih dana imao sam prigode vidjeti rečenu reviju, godište V. br. 8., i procitati što piše g. Žižka. Konstatiram, da je on malne doslovno preveo moj rečeni članak, u nekim ga stvarima prikratio i pri tome napravio tri četiri neispravnosti manje važnosti. Ne zamjeram g. Žižki, pače me veseli, da je on u širi svijet pronio pravedan glas o našem gradu. Milo mi je, što je uz članak uvrstio tri krasne skice grada od našega crtača Vladimira Kirina. Jedino mi je žao, a kriv nijesam, što nije spomenuo naše kupalište „Jadriju“. - Krsto Stosić.

Za nespašenu braću. Odbor mjesne Podružnice „Jug. Matice“ prigodom ovogodišnjeg Rapalskog dana izdao je proglašenja na gradanost, da se što obilijnim novčanim obolom sjeti svoje nesretne zarobljene braće u Italiji. Prošle nedjelje su mjesne Orlice prodavale otkupne znakove i razne brošure. Dobro je zabilježiti, da su ovom prigodom neki, inače razvikanji, rodoljubi zanijekali svoj obol nespašenoj braći, jer da tog dana tobože nije Rapaljski dan!

Blagdan Gospe od Zdravlja ove godine proslavio se osobito svečano u Stolnoj Bazilici sv. Jakova. Od ranog jutra redale su se sv. Mise sve do podne. Prvu je Misu otpjevao i preko nje propovijedao gradski župnik Msgr Karadjole, a zadnju prešv. biskup i preko nje održao prigodnu propovijed. Veiko je mnoštvo pobožnog svijeta prisustvilo na sv. pričest. Podne je bio svečani blagoslov, koji je obavio apost. protonotar Msgr Truta. Preko blagoslova je vrlo skladno pjevao zbor članica mjesnih kat. organizacija pod vrsnom upravom i pratrnjom Dominikanke č. s. Cirile.

Promaknuti profesori. Kraljevinu ukazom od 15. oktobra o. g. promaknuti su za profesore sa pravima činovnika pepe grupe prve kategorije gg. Dubovir Nardini i don Rudolf Pian, profesori reforme realne gimnazije u Šibeniku, dosad sa pravima činovnika šeste grupe prve kategorije, Čestitamo!

Porota. Rasprava protiv Jurićev Sime pk. Andrije i drugova iz Vodica, koji su tuženi, da su prošlog ljeta umorili trgovca Antu Čičin-Sainu, bila je odgođena. Govori se, da bi se i ova, kao i ona Mije Arasa, mogla

obnoviti u Splitu. — 18. t. mj. održala se rasprava protiv Perisa Andrije iz Donjeg-polja, mladića od 19 godina, što je 19. lipnja t. g. ubio nožem svoga starijega brata Stipu, dok je u krevetu spavao. Pošto je ubojica epileptičar, na raspravu su bili pozvani psihiatri, koji su izjavili, da je odgovoran za svoj čin. Bio je osuđen na 5 godina teške tamnica. — 18. t. mj. bila je rasprava i protiv Kovača Ivana Andrijina i družine iz Galovca, koji su bili tuženi za zločin razbojstva. U pomanjkujući sigurnih dokaza pravojkom potročiti bili su riješeni. Ivan Kovač je još bio optužen radi prekršaja krade. Bio je osuđen na 5 mjeseci tamnica. S ovom raspravom bilo je završeno ovo porotno zasjedanje.

U „Dalmatinskom Hrvatu“ napisala je nekidan nakon puna četiri mjeseca organizacija HRSS u Tijesnu odgovor na naš dopis iz Tijesna, tiskan još u srpnju o. g. Odgovor preko 100 redaka petita na naših šest redaka je napisan stalno od koje oline, koja bi željela biti „deputatom“. Međutim izjavljujemo: Dopis je napisao jedan sveučilištarac Hrvat, a gledje izvoda pisca onoga odgovara spomenut ćemo, da je pisac našega dopisa o radicevcima malo napisao. Mnogo toga je još bilo, ali je prešućeno. Moglo je biti govora i o Iudima, koji su radi krade bili godine na robiji, a danas su Radicevi agitatori, a onda još koješta. Nemojte nas potezati za jezik!

Škret. Ove sedmice ponovno se pojavio jedan novi slučaj škreta vrlo ozbiljne naravi kod Kronja Dragice Ivine, koja je i preminula, nakon što je bila prenesena u bolničku osamnaru. Zdravstveni organi su odmah raskužili kuću, a i školu č. SS. Dominikanki, koju je počela pokojna djevojčica.

Uapšenici iz Novigrada. Prošle nedjelje dopraćeno je iz Novigrada u mjesne sudske tamnice 47 uapšenika, između kojih i jedna ženska, radi nemira na Svetište. Kako čujemo, oružništvo još vodi izvile za daljnja uapšenja.

Krvava svada. Prošle nedjelje podvečer našli su se u krčmi Trijala u Crnici Zaninović Vice Perin i Jurišić Paško, oba iz Crnice. Radi nekih sitinica nastala je između njih svada, koja se nastavila ispred krčme. Kad je Jurišić izvadio nož, naletio je na

njega Zaninović, te mu nožem propašao trbuš. Nesretnik je bio prenesen u bolnicu, gdje je podlegao teškim ranama. Zaninović je uapšen, te će morati odgovarati za svoj čin.

Iz zatvora u zatvor. Jerković Mile pk. Marka iz Golubića (općina Knin) u srijedu je dovršio šestmesečni zatvor radi krade. Istog dana je opet ukrao gđi Grandes Mariji Ivinoj jednu posteljinu plištu. Baš u času, kad je plištu htio pazariti, bio je uapšen od dežurnoga, te će ponovno u tamnicu. Spomenuti Jerković dosad je već šest puta bio osuđen radi krade i baratanja nožem.

Raspisan je natječaj na više mjeseta poreskih pripravnika u području splitske Delegacije ministarstva finansija. S ovim postavljenjem spojene su priznate 5. grupe, II. kategorije, t. j. osnovna plata od god. din. 3000, položajna od 60% od god. din. 1200 (za neženje 75% od 1200 t. j. 900 dinara), te pripadajući lični dodatak. Molbe moraju biti dostavljene Delegaciji u Splitu u

smislu čl. 12. novog činovničkog zakona i sadržavati sve priloge u originalu, navedene u istom člunu, a preko toga i uverenje nadležne vlasti, da kandidat nije upisan na kojem fakultetu. Izrijekom se napominje, da u smislu čl. 11. uredbe razvrstavanju natjecatelji na ova mjesto moraju imati ispit zrelosti jedna srednje škole ili njoj ravne. Rok natječaja svršava 30. t. m.

Rezultat „Uzgajateljeve“ ankete. Nagrada od pet hiljada dinara, koju je raspisao „Uzgajatelj“ za najbolji članak o temi „Morali i društvo“ privala je prema ocjeni naročnog jura gosp. Mirku Jerkiću, profesoru dubrovačke preparandije. Natjecatelja ove ankete bio je veliki broj i rezultat sa moralnog gledišta je znatan. Uredništvo „Uzgajatelja“ namjerava i dalje raspisivati visoke nagrade za ankete važnih kulturnih i socijalno-etičkih problema.

Trgovcima na znanje! U Žirju (kot. Šibenik) ima ove godine mnogo maslini i izvrsnog vina. Ljudi bi rado prodali vino, ulje ili masline u zrnu. Zanimanici neka se izvole obratiti, u pogledu potanih informacija, na mjesni župski Ured.

ROLLOA

u svakoj vrsti i to:

čeličnih

,Eslingović“ od drveta
žaluzije i od platna
balje, svake vrsti robe za umjetne bravare
i teretnih liftova

Silvester Bernold, Novi Sad.

Telef. 234, preko puta Gasfabrike. Osn. 1885.
Filijala: Beograd. Dositićeva ul. 51.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada
Glavna ulica 108.

Podružnica Šibenik

Brz. naslov Gospoban /
Telefon br. 16 - Nočni 67

Centrala Ljubljana.

Podružnice:

Celje, Đakovo, Maribor, Novi Sad,

Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Dionička glavnica i pričuva

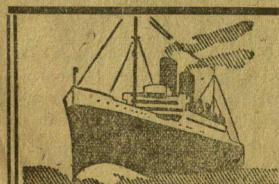
preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamačuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove povoljno, točno i brzo.

Oprema putnika iz domaće luke SPLIT „COSULICH LINIJA“

Javila ovim svim putnicima, koji su spremni za putovanje u JUŽNU AMERIKU da je polazak njihova velikog preokocean-
skog parobroda

„Belvedere“ na 4. decembra o. g. iz SPLIT-
SKE LUKE (Dalmacija.)

Parobrod je moderno uređen imade dva vijka i vozi na naftu. Putnici su smješteni u poboljšanom trećem razredu, u trećem razredu kabina i u podpalubju. Svaki razred posjeduje moderno uređeni jedaci saloni, salon za gospode, kao i pušači saloni. Putnicima stoji na raspolaganje cijeli parobrod, jer ne vozi putnika I. i II. razreza.

Od kolike je važnosti za naše putnike, što se mogu ukrati u domaćoj luci, nije potrebno navaditi - dosta je, što ne trpe velikih neugodnosti ni napata putujući po nekoliko dana preko stranih država, dok ne stignu u luku ukrcaanja, a osim toga mogu se na parobrodu služiti svojim materinskim jezikom. Gleda osiguranja mjesto te ostalih uputa treba se obratiti na „COSULICH LINIJU“.

Glavno zastupstvo za Kraljevinu Srbu, Hrvata i Slovenaca
Telefon 24-88. J. G. Drašković - Zagreb Cesta, B' br. 3.
ili na filijale u: Beogradu, Balkanska ul. 25. Ljubljani, Kolodvorska ul. 30. Velikom Bečkereku, Kralja Petra trg 4 ili Agenciju u:

Sibeniku, Josip Jadronja, obala
Sušaku, Karolinška cesta 161. J. G. Ivošević, Splitu FRANJO KUKULIĆ, Gružu
IVO LOVRIČEVIĆ, Metkoviću NIKIĆA CAREVIĆ.